

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, izimki nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Državni zbor.

Na Dunaji 10. majnika.

Danes se je začela razprava o vladni predlogi glede Dunajskih prometnih naprav, predlogi, s katero hoče vlada na državne troške pomagati mestu Dunaju, dočim za druga potrebnejša mesta, in za druge zanemarjene dežele — ne uštevši Gališke — ne stori ničesar. Vlada si je za te predloge zagotovila že prej potrebno večino, ker si je v svesti, da dela s temi predlogami davkoplačevalcem veliko breme, a prav zato, ker je gotova da bodo dobile predloge večino, se poslanci zanje nič kaj ne zanimajo.

Začetkom seje odgovori grof Schönborn na neko interpelacijo, na to pa se vrše namestne volitve v nekatere odseke in pa volitev 24 članov v permantni odsek za posvetovanje o novem kazenskem zakonu.

Na dnevem redu je prvo čitanje poslanca dr. Klaića in tovarišev, da je nastaviti v Dalmaciji stalne okrajne šolske nadzornike.

Posl. dr. Klaić naglašja, da je dalmatinski deželni zbor premenil zakon o nadziranju ljudskih šol v toliko, da naj se šolski nadzorniki ne imenujejo več na dobo šestih let, ampak stalno naj se nastavijo. Povod temu je splošna želja, da bi bile šole bolje nadzorovane, kakor doslej. Kadar koli je bil razpisan natečaj na ta mesta, vselej je bilo manj prošnikov in vlada morala je pozvati učitelje, kar je prouzročilo mnogo nerednosti. Šolstvo v Dalmaciji še ni dovolj razvito, niti polovica tistih šol še ni, katere so nujno potrebne, več kakor polovica otrok je brez pouka, vzlic temu, da stori dežela za šolstvo jako mnogo. Dalmatinske šole so večinoma jednorazredne, in učitelji so tam sami sebi prepuščeni; učitelju pa je večkratno nadzorovanje samo v hasen. To pa se da samo doseči, če se nastavijo stalni šolski nadzorniki; za sedaj bi bilo dovolj osem takih nadzornikov, troški zanje bili bi primeroma neznatni. Govornik prosi vlade in budgetnega odseka dobrohotne podpore.

Posl. dr. Russ poroča o predlogi glede Dunajskih prometnih naprav in naglašja, da je s tem mnogobrojnimi Dunajskim delavcem zagotovljeno delo za dolgo vrsto let. Vidi se mu, da to, kar je v korist središču države, mora biti v korist tudi državi sami.

V generalni debati oglašeni so k besedi in sicer contra: posl. Kaftan, dr. Gessmann, dr. Laginja in dr. Lueger; pro: posl. dr. Herbst, baron Kübeck, princ Liechtenstein, dr. Exner, baron Pirquet, Stalitz, dr. Fuss, dr. Jaques, Kozlowski. Proskowetz, Hauck in Burgstaller.

Posl. Kaftan sodi, da, odkar se je začela parlamentarna doba, še ni bilo predloge, po kateri bi država storila kakemu posamnemu mestu na ljubav toliko, kakor hoče storiti zdaj za Dunaj. Ne zavist, ampak dolžnost, varovati interese kraljevine Češke, ga primorajo pečati se s to predlogo. Dunaj ima velik pomen, ker je središče vse državne uprave in visoke finance, a že to so prednosti, katerih pogrešajo druga mesta. Navzlic temu bi se ne protivil državni subvenciji za Dunaj, da se ž njo osnujejo potrebne in produktivne naprave, in da se pri tem jemlje ozir tudi na druge dežele. Tudi to ni v redu, da vlada ni predložila popolnoma izdelanih načrtov in proračunov. Ta predloga je izdelana tako na hitro, da se mora temu vsakdo čuditi, a zahtevalo se je še pred koncem zadnjega zasedanja, naj se vsprejme te predloge, ne da se bi bila o njih vršila

komisijska obravnava, katera je navadno potrebna, če se postavi kje kaka stražnica. Govornik pretresa na to posamne projektovane železnice, regulacijo rečice Wien in naglašja, da je nemogoče preurediti Dunavski kanal v trgovinsko lukso, že s tehniških razlogov ne, ne glede na velikanske troške. Tudi prostora za potrebna skladišča, administracijska poslopja ni moči dobiti, a kanalizacijske naprave stale bi ogromne svote. Dunavski kanal da se k večjemu preurediti v pristan, kjer se bode nakladalo in izkladalo blago, pravega prometnega pristana pa ni moči napraviti. Govornik osvetljuje na to gospodarski pomen teh naprav in dokazuje, da niso neobhodno potrebne. Tudi Pariz nima mestne železnice in vender je mesto dokaj večje in promet izdatno živahnejši. Kakor Pariz je pa še mnogo drugih mest. Dunaj bode dobil te naprave, da bodo imeli Dunajski delavci kaj zaslužka. Petdeset let že podpirata vlada in država Dunajsko mesto uprav požrtvovalno. Kaj pa se je v tem času storilo za druga mesta, na pr. za Prago in za kraljestvo Češko? Kadar koli se je oglašila Praga s svojimi prošnjami, nikdar ni dosegla ničesar, ako prav bi bilo v interesu države, napraviti plodonosne investicije v deželah, ne pa samo v pojedinem mestu. Da mladočeška stranka teh predlog ne sodi ugodno, temu se ni čuditi, saj na Dunaji 200.000 Čehov še vedno nima javne ljudske šole. Dunajske prometne naprave niso produktivne naprave, mestu Dunaju bi bilo izdatno pomagano, da se preskrbi cenen premog in da se izdela Dunavski, Moldavski in Labski kanal.

Posl. dr. Herbst pravi, da stvar, o kateri se razpravlja, ni nova, da bi pa gotovo še ne bila dozorela, da se niso po inicijativi cesarjeri odpravili okoli mesta in predmestja priklopila pravemu mestu. Od tedaj pa so nove komunikacijske naprave neobhodno potrebne. Dunavski kanal je reč, katero mora dognati država, ne pa mesto ali dežela, ker so vse reke, na katerih je moči plóviti, lastnina države. Vzlic temu sta dežela in občina storili mnogo za regulacijo Dunava. Samo mesto Dunaj najelo je v to svrhu dve posojili v skupnem znesku 30½ milijonov goldinarjev in se odpovedalo za dobo 20 let svojemu deležu od dohodkov zaklada za regulacijo Dunava in to v maksimalnem znesku 300.000 gld. na leto in to je gotovo lepa kompenzacija za svoto, katero bode žrtvovala država za zbiralne kanale. Kar se tiče regulacije reke Wien je isto tako upravičeno, da žrtvuje tudi država kaj zato. Najvažnejši projekt je zgradba mestne železnice. Ta železnica ne bo služila interesom mesta, nego je v splošnem državnem, sosebn pa v vojaškem interesu, in zato sme izvršitev te naprave prevzeti država sama. Znano je, kako veliko nepriliko je leta 1859 in 1866, ko je bila s severa na jug in narobe prevažati velike čete vojakov, delalo to, da so se na Dunaji končale neposredne železniške zveze. Ako bi bilo kdaj zopet mobilizovati vojsko, treba bi bilo prevažati še dosti mnogobrojnejših čet, a mi si niti predstaviti ne moremo, kakšne nepravilike bi nastale, da ni železniške zveze. Takšna zveza je pa tudi potrebna z narodno-gospodarskega stališča in prav zato ni trditi, da ta naprava ne bode dajala nikakega dobička. Obrtnost se bode izdatno razvila, a državi je v korist že to, da obrtnost ne zaostane v svojem razvoju. Vsi producentje v Avstriji pa so interesovani, da se ne zmanjša gospodarska moč Dunaju in prav to je narodno-gospodarsko jedro vseh predlog. Ni še dolgo tega, kar se je tukaj trdilo, da Avstrije sploh ni, da bi-

vajo samo „v državnem zboru zastopana kraljestva in dežele“. To ni v soglasji s čustvi prebivalstva, katero dobro ve, da je vladar cesar avstrijski, in da je Dunaj stolno mesto vse države. Posamne dežele niso z nobenim drugim mestom v tako neprestani zvezi, kakor z Dunajem. Samo če se bomo dobrohotno podpirali v vzajemnih rečeh, prišli bomo do sprave, ne pa po hujškanji. Sprava ne mora biti posledica preidóčega boja; tista sprava je najboljša, ki je osnovana ne vsestranskem prepričanju ne pa tista, ki je osnovana ne premoči.

Posl. dr. Gessmann zmatra predlagane naprave za sredstvo, pomoči delavcem v stiski, ki je postala na Dunaji splošna. Povod tem napravam dala je združitev predmestij z mestom Dunajem, ta združitev pa se je zgodila le liberalcem na ljubav, kateri so v mestnem svetu Dunajskem stali pred bankerotom. Državna uprava porablja prometne naprave kot narkotikum, kajti odločilni so prav za prav vojaški interesi. Glavna proga mestne železnice je strateški važnosti. Gradila bi se bila, tudi da vlada ni stavila svojih predlog o prometnih napravah. Ako radikalne železnice ne bodo boljše situirane, kakor se namerava, tako ne bode mestna železnica kar nič koristila Dunajskemu prometu, kakor je to naglašal celo zastopnik trgovinske zbornice Dunajske v deželnem zboru. Obrtna podjetja prestavila se bodo večinoma pred užitniško progo. Skrbeti je tudi zato, da pri prometnih napravah ne bodo pobrali Italijani in Slovaki vsega zaslužka. Zato treba, da se določi minimalni zaslužek. Liberalci stavili so sicer nekakšne nasvete gledé varstva delavcev, a o minimalnem zaslužku niso črhili niti besede. V Parizu so izključeni od komunalnih del vsi podjetniki, kateri prevzemajo dela iz drugih rok, določen je minimalni zaslužek a izključeni so vsi inozemski delavci. Ugovarjalo se bode, da je občinski svet Pariški, ker je v socijalistiških rokah, slab vzgled, a na Angleškem ukrenili so povse jednake naredbe pristni liberalci. Seve da so liberalci angleški bistveno drugi možje, kakor avstrijski liberalci. Protisemitom se očita da iščejo naklonjenosti delavcev. Mi smo si povsem v svesti, da od delavcev, kateri so krenili na drug pravec, nimamo ničesar pričakovati. Splošna volilna pravica se v Avstriji zakonitim potem nikdar ne bode uvedla. Socijalna demokracija primorana je bila zadnji čas baš po protisemitih, da je ustavila „preganjanje farjev“, katero je bila prevzela od liberalizma.

Posl. baron Kübecka zmatra predloge za važne ne samo za Dunaj, nego za vso državo. Govornik opozarja na veliko podporo, katero je dajala Ogerska za svoje glavno mesto, za Budimpešto, ki je relativno že nadkrilila Dunaj. Zasluga zato gré prebivalstvu Ogerske, katero razume pomen lepe stolice in je ponosno nanjo. V naši državni polovici so razmere drugačne. Tu delujejo mnogi faktorji na to, da dekapitalizujejo Dunaj. Res je, da so posamne dežele potrebne važnih investicij, ali to se more vse še zgoditi. Podpirati pa ne gré mesta po njih politični važnosti ali iz provincijalnih oziror, nego po njih geografskem pomenu. Tu in tam se čuje, da ni smeti podpirati velikih mest, ker se ondu množi proletarstvo in npravna spridenost, temu pa je priti v okom le če se delavcem preskrbi dovolj dela.

Trgovinski minister marki Bacquehem raztolmači načrt mestni železnici v vseh podrobnostih ter pravi, da radikalnih prog še ni bilo moči vzprejeti v projekt, ker ovirajo to skupine zgradb. Tako

okrožno progo, kakor jo namerava zgraditi vlada, imajo v Parizu že jako dolgo. Vlada štela si je vedno v dolžnost, ustreči prometnim potrebam posamnih dežel, zato treba tudi za Dunaj storiti to, kar je že storila za druge kraje. Troški so res veliki; takšne troške prouzročila je doslej samo arlska železnica in pa češko-moravska transversalna železnica. V tem slučaju nosila bode tudi občina in dežela primeren del troškov. Pogoji za financiranje urejeni so tako, da bode vlada vsejedno mogla tudi za posamne dežele kaj storiti. Obstoječe prometne naprave na Dunaji nikakor ne zadoščajo. Za transport ni danes drugih naprav, kakor so bila na Dunaji že pred 20 leti. Vsa pota opraviti je še sedaj peš. Po teh napravah si bodo mogli siromašnejši ljudje poiskati boljših in pripravnih, a tudi bolj zdravih stanovanj. Glede ugovorov proti Dunavskemu kanalu naglašala minister, da je to državna stvar. Minister odklanja očitane, da vlada ne dela dovolj hitro kar treba za izvršitev teh naprav in zahvali vse sodelavce. Na to razloži uzroke, zakaj ne bo država upravljala te nove železnice sama in obeča, da bode vlada stvarno in dobrohotno upoštevala prošnje mesta Prage. Tu se ne gre — končal je minister svoj govor — za akcijo, ki je samo Dunaji v korist, tu se gre za stvar, katera bode v hasen vsi državi. Delavci bodo imeli zaslužka do konca tega stoletja, obrtnost in trgovina bode imela mnogo dobička. Stolnemu mestu začela se bode nova doba, doba srečnih dnij, in zato so upravičene žrtve, katere bode doprinesla država.

Posl. dr. Laginja omeni, da vé dobro, da mora Dunaj biti stolica cesarjeva in s tega stališča sojeno, bi se tudi predlogom ne upiral in glasoval za vsako svoto samo ako je v razmerji z ekonomskimi odnošaji v posamnih deželah. Seveda moral bi prej Dunaj res to postati, kar bi moral biti, ne samo stolica avstrijska, ampak tudi nevtralizovano avstrijsko mesto. V tem slučaju bi vsi narodi avstrijski dobrovoljno pomagali in prevzeli del novih bremen, katere jim bodo naložile te naprave. Kot sin najsiromašnejše in najbolj zanemarjene dežele ne more govornik glasovati za tako velike žrtve države v korist Dunajskemu mestu. V Istri so še celi okraj, v katerih ni niti jedne vožne ceste. Govornik razloži nato prav obširno in temeljito nedostatke prometnih naprav isterskih in prosi, naj država vender že kaj stori tudi za to zanemarjeno deželo.

Predsednik naznani, da se bodo v prihodnji seji vršila volitev v državni sod, a posl. Luzzato in Burgstaller vprašata trgovinskega ministra zaradi Lloydovih voženj v Brazilijo.

Prihodnja seja jutri.

„Hrvatski klub.“

V zadnjem zasedanju deželnega zbora dalmatinskega stavil je bil posl. Biankini predlog, naj se izdajo nove čitanke za ljudske šole, v katerih se ne bode, kakor v sedanjih čitankah, tajilo ime hrvatskega naroda in jezika. V dosedaj rabljenih čitankah imenuje se narod in jezik hrvatski vedno „srbo-hrvatski“. To obsojajo odločno vsi hrvatski poslanci, stoječi na državnopravnem temelju in zagovarjajoči načela hrvatske stranke v Dalmaciji. Posl. Biankini stavil je bil svoj predlog soglasno z „narodnim hrvatskim klubom“, a poslanec Pugliesi stavil je povse enak predlog za ime naroda in jezika srbskega. Ta predlog naperjen je bil naravnost proti predlogu Biankinijevemu, ker bi se po njem priznavala dva naroda v hrvatski državi, a to bi rušilo državnopravno jedinstvo kraljevine Hrvatske. Biankini in ožji somišljeniki njegovi upirali so se torej predlogu Pugliesijevemu, češ, že Pavlinović je trdil, da „pod zaščito državnega prava hrvatskega imajo Srbi in Hrvati jednake pravice in jednake državljanske dolžnosti; mej le-timi je prva priznanje jedinstva naroda v Hrvatski; kot sinovi jedne hrvatske domovine, dolžni smo vsi ponašati se z državljanstvom hrvatskim“, a navzlic temu glasovalo je najmanj članov „Narodnega hrvatskega kluba“ za predlog Pugliesijev. Zaradi tega izstopili so iz tega kluba poslanci: Biankini, Buzolić, Ljubić Kažimir, dr. Paštrović, Perić in Sarić, in združili so se v poseben „Hrvatski klub“. To so, kakor se poroča, volilci pozdravili z velikim veseljem; bila je že prej zavladala v deželi splošna nezadovoljnost zlasti zato, ker si „narodno hrvatski klub“ iz same poslušnosti do vlade ni upal odločno tirjati hrvatskega uradovanja in združenja s trojedno kraljevino,

a se tudi za materijalne interese Dalmacije ni dosti odločno potegoval.

Člani „Hrvatskega kluba“ izdali so poseben oklic na narod; v tem oklicu utemeljujejo svoj korak in naznaujajo svoj program, obečajoč odločnega delovanja. Glavne točke programu „Hrvatskega kluba“ so:

- 1.) Združitev Dalmacije s Hrvatsko na temelju hrvatskega državnega prava.
- 2.) Priznanje, da je v vsi Hrvatski narod po državljanstvu hrvatski narod.
- 3.) Priznanje hrvatskega jezika kot državnega jezika v javnih uradih.
- 4.) Železniška zveza mej Dalmacijo in Hrvatsko, in obramba zanemarenih ekonomskih interesov Dalmacije.

Iz deželnega zbora isterskega.

(XII. seja, dne 6. aprila 1892.)

Dr. Lius čita zapisnik.

Posl. Jenko popravi ga, ker v zadnji seji ni govoril k 9. nego k 10. rubriki.

Predsednik omenja, da postavi že razdeljeno poročilo finančnega odbora v zadevi železnice Trst Poreč in ono posebnega odbora v zadevi predloga posl. Jenka za krajšo zvezo Istre i Trsta z Reko na dnevni red prihodnje seje, ako zbor ne odloči drugače.

Dr. Laginja stavi predlog nujnosti, da se ti zadevi obravnavati še v tej seji. — vsprejeto.

Predsednik naznanja, da se je po novih predpisih pregledalo blagajne in vse v redu našlo, ter da so ti novi predpisi prav primerni. (Dr. Laginja: Dobro!)

Dr. Laginja čita obširno, ostro interpelacijo na vlado zastran poslanca prof. Spinčiča. Predsednik jo izroči vladnemu komisarju.

Dr. Štanger, ki ni bil navzoč ob pričetku včerajšnje seje, odgovarja na izjavo predsednikovo, kateri je trdil, da je on (Štanger) že uležil, a potem zopet umaknil interpelacijo v zadevi šole v Fontanah. ko se je prepričal iz aktov, da ni utemeljena. Interpelacija sestavljena je bila po dr. Laginji in jo je govornik prevzel in uležil samo zato, ker je takrat dr. Laginja moral oditi iz Poreča. Predsednik hotel je takrat z nekim dopisom dež. šolskega sveta dokazati, da interpelacija ni upravičena. A ker njemu (Štangerju) zadeva ni bila tako jasna, kakor dr. Laginji, ki je interpelacijo sestavil, vzel jo je nazaj, da dr. Laginja sam odloči, ko se vrne v Poreč. Tudi govornik bi bil interpelacijo podpisal, ako bi bil včeraj ob pravem času došel v Poreč.

Dež. odbornik dr. Cleva odgovarja, da je dež. odbor v zadevi Fontanske šole rešil samo vprašanje deželnega šolskega sveta. Potem zavrača posl. Babudra, kateri je trdil včeraj, da na kmetijski šoli ni pravega uspeha.

Preide se na dnevni red.

C. kr. vlada predložila je dež. zboru zakonsko osnovo o varstvu koristnih ptičev. A politično-ekonomični odbor predelal je to osnovo popolnem v korist ptičarjem in sprejel v njo take določbe, da ne bode sklenjeni zakon mogel potrjen biti. Zato tudi ni vredno poročati o debati, toliko manj, ker dr. Volarić v imenu manjšine izjavlja, da se ta ne bode udeležila pri obravnavi, ker je vlada, prezirajoča večino prebivalstva Istre, predložila svojo osnovo samo v italijanskem jeziku.

Poročevalec je dr. Fragiaco, ki je sam ptičar. V osnovi so jako čudne določbe, da ima deželni odbor pravico dovoljevati izjeme i. t. d.

Ko je v debati poročevalec odgovarjal vladnemu zastopniku in omenjal, da so brepotrebni popotni učitelji kmetijstva, pritrdil mu je posl. Mandić: Istina je!

Zakon sprejela večina v 2. čitanji.

Dr. Constatini poroča o predlogu šolskega odbora, naj se pozove vlada, da ustanovi v Trstu italijansko univerzo ali vsaj juridično fakulteto.

Dr. Laginja: Držeč se onega nauka: „ne želi svojemu bližnjemu, kar sam sebi ne želiš“ morali bi mi glasovati z vami z malim predugačenjem glede samega italijanskega jezika. A na drugi strani veže nas dolžnost: disciplina stranke. Pri naših predlogih o narodnih in o srednjih šolah ustajali smo sami, vi ste sedeli. „Do ut des“. Zdaj vstanite vi, mi bomo sedeli. Izjavljam v svojem in v imenu drugov: dr. Dukića, Seršića, dr. Volarića, Jenka, Mandića, Flega in dr. Štangerja, da se pri tej obravnavi ne bomo udeležili in da nas je torej po pravilniku zmatrati kot nenavzoče.

Dež. odbornik dr. Becić izide iz zbornice. Dr. Dukić reče slugi, naj ga brzo pokliče nazaj, ker je zbornica nesklepčna. Sluga odide za dr. Becićem. — V tem odgovarja poročevalec, menda da zategne glasovanje, dr. Laginji in omenja, da imamo Slovani že 2 univerzi, jedno v Zagrebu, jedno v Pragi (za poljake menda ne ve). — Ko se vrne dr. Becić, glasuje se in je predlog sprejet s 16 glasi. V zbornici bilo je namreč poleg predsednika, 16 Italijanov in 8 „nenavzočih“ Slovanov. Za sklepčnost treba navzočnosti 17. poslanev. (Dalje prib.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 11. maja.

Regulacija valute.

Vsi parlamentarni klubi izrekli so se že zato, da se začne zaupna posvetovanja z vlado zaradi valutnih predlog, katere bodo predložene državnemu zboru v četrtek. Isto tako, kakor načelnikom posameznih klubov, dala bode vlada tudi načelnikom posameznih strank v gospodski zbornici vsa potrebna pojasnila, tičoč se regulacije valute. Navzlic temu razširja se tudi mej poslanci bolj in bolj mnenje, da vladne predloge niso srečne, in zato pričakujejo vsi, v tej stvari poučeni krogi jako željno, da bi prišli v javnost vsi podrobni načrti za regulacijo valute, da bode moči izreči o njih končno in definitivno sodbo. Karakteristično je to, da je vlada začasno ustavila pogajanja z Rothschildovo finančno skupino.

Zavržen zakon.

V zadnjem zasedanju dež. zbora štajerskega stavil je posl. Pirchegger samostalni predlog, da se mora vsakdo, če hoče stopiti v zakon, izkazati z ženitovanjsko zglasnico, katera je nekakšno potrdilo, da ima mož toliko imetja, da bode mogel vzdrževati ženo in otroke. Ko je bilo glasovati o tem predlogu, so bili slučajno odsotni liberalni poslanci in tako je ta predlog obveljal. Kakor se sedaj poroča z Dunaja, ni cesar potrdil tega zakona.

Minister Baross

še ni pokopan, a že se pulijo v Budimpešti za njegovo dedščino. Imenujejo se razni kandidati, svetovnoznani strokovnjaki Matlekovič in Hyeronimi, a tudi zgolj fantastični šovenisti kakor grof Jožef Zichy in Bela Lukacs. Nekrologi, katere pišejo ogerski listi pokojnemu Barossu, so jako ginljivi, splošno se prizna, da je bil to izredno delaven mož, a je-li njegova delavnost domovini res kaj koristila, o tem ne črhne nihče ne besedice.

Vnanje države.

Razmere na Nemškem.

Nemško vojno ministerstvo naročilo je pri neki židovski firmi izdelovanje novih pušk, a sedaj se čuje iz raznih strani, da te puške niso dobre, da je izdelovatelj imel pri vsakem komadu po 30 mark in več dobička. Javno mnenje je vsled tega zelo razburjeno, a stvar prišla je tudi v deželni zbor pruskem v razgovor, tu seveda le v zvezi z neko drugo stvarjo, katera se tiče v prvi vrsti cesarja Viljema. Ta je hotel sedaj podreti vse zgradbe okoli svoje palače in si napraviti poseben pristan na reki Spree, a ker nima v to potrebnih novcev, hotel je prirediti posebno loterijo, katero bi gmotno podpirali liferantje vojaških potrebščin. Židovske puške! Posl. Richter vprašal je te dni v deželnem zboru pruskem vlado, kaj in kako je s to stvarjo in pri tej priliki z neusmiljenim sarkazmom bičal razmere na dvoru. Vlada je izjavila, da je govorica o loteriji neosnovana.

Nemtri na ruskem Poljskem.

V Lodzu, prvem industrijalnem mestu v ruski Poljski, kjer je v delu nad 30.000 ljudij, nastali so nakrat izredni nemiri in veliki izgredi. Ker so se podražila živila, zahtevali so delavci povišanja mezde, a ker se jim ni ustreglo, začeli so štrajk in napadli posamne tovarne ter uničili mnogo dragocenih strojev. Po noči napadli so štrajkujoči delavci tudi židovsko ulico in oropali kar so dobili. Generalni guverner je razglasil obsedno stanje.

Dopisi.

Iz Šmihela pri Novem mestu 5. maja.

(Nova šola.) Pred kratkim časom nam je prinesel „Slov. Narod“ v dveh listih dopis iz Novo-meškega okraja, tikajoč se ziduaja tukajšnje nove deške šole. Gospod dopisnik se je s svojim dopisom bržkone zaman trudil. Tudi jaz bi danes prijel veliko raje za drevo, nego za pero; ali ker vidim v tej reči velik nedostatek, sili me že, dejal bi, ljubezen do učeče se mladine, da izpregovorim nekoliko besedij. Danes je bolj zimski, nego spomladanski dan. „Jupiter pluvius“ nas močno škropi z jako mrzlimi deževnimi kapljami: torej drevo počivaj, a ti pero govori! Gospod učitelj je ravnokar spravil 140 do kože premočenih dečkov v najeto hišico, kar pri nas imenujemo šolo, da se nekoliko segrejejo. Ker pa dečki vedno še dohajajo in se vrata v učilno sobo ne dajo več odpreti radi tesnobe, morajo otroci na dežju ostati. Kako to, da danes otroci dohajajo v šolo, saj je vender četrtek, prost šolski dan?

Res je to, ali „Slov. Narod“ nam je v svoji 67. številki povedal, da hodijo radi pomankanja prostora nekateri popoludanski učenci trikrat, a drugi dvakrat na teden v šolo. V četrtek pa, ko

Dalje v prilogi.

gospod kapelan poučujejo verouk in za sv. birmo v cerkvi, tedaj pridejo pa vsi popoldanski učenci skupaj. Otroci so se v zelo natlačeni šoli kmalu ogreli. Gospod katehet, prišedši v šolo, uvidi, da v takšni gneči ni moči poučevati, vede otroke, več noma bose in vse premočene, v hladno cerkev. Gospod katehet, opozorjen, naj ne vodi premrazenih in premočenih otrok v hladno cerkev, reče na to: „Ako ste Šmihelčani, možje, dajte nam prostora, kjer bode možno vaše otroke redno poučevati.“ Mi Šmiheljski občani odgovorimo gospodu katehetu na to: „Mi smo pač možje ali krajni šolski svet nima mož, ki bi imeli srce za deško šolo. Le jednega izvzamemo, ki sam nima otrok, ali temu bije srce le za dekliško šolo. Da krajni šolski svet nima previdnih in modrih mož, dokazuje to, da sedaj zidajo tukaj ob okroglih 10.000 gld. pritlično jednorazrednico za poludnevni pouk z jedno učno sobo za 80 otrok, in to v fari, ki ima za šolo godnih dečkov nad 270, katerih bode v par letih nad 300. Slavni c. kr. okrajni šolski svet se pa za našo šolo tudi nič ne zmeni. Ta se morebiti boji gosp. dr. Tavčarja, ki je v deželni zbornici opominjal, naj se ne zida v vsakem kotu šola in naj se nepotrebno ne povišajo razredi pri šolah. A ta strah je prazen. Mi Šmiheljski občani smo uverjeni, ko bi gospod dr. Tavčar poznal naše šolske razmere, on bi se potegnil in govoril za nas posebnost; pa kaj pravim, on bi govoril; on bi na vsa usta in odločno zahteval, naj se zgradi v Šmihelu pri Rudolfovem za dečke dvorazrednica, kakeršno tolikošte število deklic že ima. Prosimo, skrbite, slavna šolska oblastva, vsaj toliko za napredek slovenske mladine, kakor skrbimo mi davkoplačevalci.

Iz občinskega sveta Ljubljanskega.

V Ljubljani 10. maja.

Današnji seji predseduje župan g. Grasselli, navzočnih je 28 občinskih svetovalcev. Overovateljem zapisnika imenuje župan občinska svetnika Hraskega in Žagarja. Župan pravi nadalje, da mu je po končanih dopolnitvah volitev prijetna dolžnost pozdraviti vse člane občinskega sveta. Zaupanje someščanov se je naklonilo gospodom, izmed katerih nekateri že dolgo vrsto let delujejo v prid občine, drugi pa so se kot nove izvrstne moči poslali v občinski svet. Župan ne dvomi, da bodo bivši občinski svetovalci delovali kakor doslej z vso ognjevitostjo v prid ljubljenskega stolnega mesta, a tudi od novo izvoljenih občinskih svetovalcev je uverjen, da bodo delovali z vsemi svojimi močmi za korist in blaginjo občine. (Živahni dobrokllici.)

Župan naznanja potem, da je c. kr. korno poveljstvo v Gradcu po naročilu c. kr. vojnega ministerstva poslalo dopis, v katerem pravi, da z vojaške strani ni potrebno nikake preuredbe pri vojaškem oskrbovalnem skladišču in pri vojaški bolnici v Ljubljani, da pa je c. kr. vojno ministerstvo iz sanitarnih in prometnih ozirov za Ljubljano pripravljen umakniti se z dotičnimi poslopiji z Dunajske ceste, toda le, ako mestna občina na drugem prikladnem prostoru se zida jednaka vojaška poslopja, vstrezajoča zahtevam časa; ne spušča se pa v razgovor, da bi odstopilo vsaj le jeden del tega svojega posestva na zapadni strani proti Tivoljskemu gradu. (Za ta del ponudila je namreč občina posebe 30.000 gld. Ta del pa je največ lastnina verskega zaklada in zanj plačuje vojaški erar le par goldinarjev. Op. poroč.) Župan pristavi k temu dopisu, da po tem takim vsa stvar žalibože le ni prišla v pravi tir, kajti ne ve se, kaj zahteva vojni erar in koliko naj žrtvuje občina.

Obč. svet. dr. Majaron se oglasi k besedi in pravi, da je ta dopis c. in kr. vojnega ministerstva iznenadil njega in uverjen je, da je iznenadil tudi vse njegove tovariše v občinskem svetu. Osuplo pa bode tudi vse Ljubljansko prebivalstvo, ko bode začulo to takó neugodno rešitev. Cela Ljubljana, ne glede na to ali ono stranko, že leta in leta izraža željo, da bi se vendar enkrat odstranil iz sredine mesta nezdravi kolos, kakeršni je vojaška bolnica, da bi se odstranilo vojaško oskrbovališče, katero je tako velikanška ovira prometu in stavbenemu razvoju v najlepšem mestnem delu. Koliko se je že trudil občinski svet, da bi dosegel odkup tega državnega sveta, vložil je z nova prošnjo, poslal je deputacije na pristojna mesta, storil je vse to v takih razmerah, da smo po vsej pravici pričakovali sedaj ugodnega odgovora. Vojno ministerstvo v tem dopisu samo pripoznava, kakšno napotje je njegovo skladišče in bolnica za naše mesto v sanitarnem in prometnem oziru. Človek bi torej mislil, da bode visoka vlada tudi omogočila nam odkup. A danes vidimo, da nam zopet stavi pogoje, katerih kratko malo izpolniti ne moremo. In zaradi tega je najnovejši odgovor toliko kakor negativen. To pa se ne ujema s skrbjo visoke vlade za javne interese sploh in zlasti se to ne ujema s tendenco visoke vlade, katera

hoče ravno sedaj vse storiti za olajšavo prometa na Dunaji. Mi gotovo privoščimo vse dobro Dunaju že zaradi tega, ker je naše prestolno mesto. A tudi mi v Ljubljani hočemo napredovati, tudi mi hočemo odstraniti ovire prometu, tudi mi hočemo, da naši obrtniki in naši delavci imajo tisti zaslužek, kateri je v zvezi s stavbenim delovanjem, kar se tako rado poudarja sedaj za Dunajsko mesto. (Dobro! Dobro!) Ravno zato pa se poteza naša občina, da bi se jej odprl svet tam, kjer ima vojna uprava svoje skladišče in svojo bolnico, kamor sploh ne spada. In če sedaj visoka vlada zahteva samo za Dunaj milijone in milijone tudi od naših državnih poslancev, potem misli govornik, da bi se imela ozirati tudi na naše razmere, to pa tem bolj, ker mi v tem slučaju od nje ne zahtevamo nikake subvencije (Dobro!), ampak se spuščamo ž njo v prav solidno odplačilno pogodbo. Govornik ne ve, če bode mogel poslanec Ljubljanskega mesta glasovati z mirno vestjo za Dunajske prometne naprave, če bodo mogli to storiti tudi slovenski poslanci sploh, ko bodo pomislili, kako strogo stališče zavzema visoka vlada proti našemu mestu, katero je stolica vsega naroda. Nadalje omenja govornik, kako veliko je v Ljubljani pomankanje javnih državnih poslopij. Treba je novega poštnega, gimnazijskega, justičnega poslopja, treba bode prej ali slej poslopja tudi za politične urade. Visoka vlada išče prostora in obrača se v tem pogledu tudi do mestne občine. Visoka vlada pa je pri nameravanem poštnem poslopiju lahko uvidela, v kaki zadregi se nahaja mestna občina, ki se je celo tako daleč spustila, da je hotela žrtvovati svoj javni trg. Občina hoče prav zaradi tega odkupiti svet, kjer je vojaško oskrbovališče in bolnica, da bi se odprl za potrebna javna poslopja, in to namero je po svoji deputaciji tudi jasno izrazila dotičnim ministerstvom. A videti je, da je vse to bilo brez uspeha, in soditi je pri takem stališču visoke vlade, da še dolgo ne bode imela Ljubljana prepotrebni javni poslopij, katerih imajo že davno druga, četudi manjša stolna mesta. Take neprijetne sodbje, naglašja konečno govornik, obuja ta dopis c. in kr. vojnega ministerstva. On ne stavi sedaj nobenega predloga, ker bode itak o tem potrebna tajna seja, prosi pa, naj njegovi izjavi, katera hoče izraziti veleneugodni utis tega dopisa na vse Ljubljansko občinstvo, pritrji v javni seji ves občinski svet. (Živahno odobravanje od vseh strani.)

Dr. vitez Bleiweis opomni, da je v času vojske posloval v Ljubljanski vojaški bolnici, in zaradi tega mu je znano, da slabše bolnice vojaške v celi Avstriji ni. Nima bolnica nikake prave ventilacije in je na tem delu mesta pravo ognjišče za infekcijske bolezni; zaradi te nedostatnosti je prišel vojni erar že v pravdo s sosedi. Ako zida dežela ali mesto kaj, bodisi bolnico, hiralnico ali norišnico, takrat je vse polno zahtev, visoka vlada sama pa neče ničesar storiti; od nje se ne zahtevajo nikake žrtve, nego ponuja se ji 180.000 gld. torej najmanj polovico stroškov za novo pravilno bolnico in za skladišče. Govornik misli, da je treba energično naglašati, da je ta bolnica v sredini mesta neka groznica, da je zdravju prebivalcev silno škvarna, konečno mora zmagati vsaj ta ozir. Opozarja tudi na prometne predloge v državnem zboru. Po teh predlogih bode treba na Dunaji podreti mnogo stavb in sicer tudi vojaških. (Čujta!) Če torej vojna uprava ozir jemlje na Dunaj, bilo bi le pravično, da bi se v našem slučaju ozirala tudi na Ljubljano. Govornik pravi konečno, da z veseljem pritrjuje izjavi dr. Majarona. (Dobro!)

Obč. svet. J. Prosenec stavi konkretni nasvet, naj bi se vojni erar vprašal, koliko prav za prav zahteva za dotična poslopja.

Obč. svet. Iv. Hribar želi, naj bi se o tem predlogu ne glasovalo v javni seji, nego naj se vsa stvar obravnava v tajni seji.

Ker se obč. svetnik J. Prosenec vjema s to željo, dá potem župan na glasovanje, naj občinski svet pritrji izjavi dra. Majarona. To občinski svet stori jednoglasno in izrecno pritrjuje vaje. (Konec prih.)

Domače stvari.

— (Stalni odseki občinskega sveta Ljubljanskega) so bili včeraj izvoljeni. Magistratni odsek: Župan Grasselli (načelnik), dr. vit. Karol Bleiweis, Gogola Ivan, Hrašky Ivan, dr. Stare Josip, dr. Tavčar Ivan. — Personalni in pravni odsek: Dr. Tavčar Ivan, (načelnik), Gogola Ivan (načelnikov namestnik), dr. Majaron Danilo, Murzik Ivan, dr. Stare Josip. — Finančni odsek: Petričič Vaso (načelnik), Hribar Ivan (namestnik), Gogola Ivan, Knez Ivan, Ravnihar Fr., dr. Stare Josip, Svetek Anton. — Stavbinski odsek: Hrašky Ivan Vladimir (načelnik), Zupančič Filip (namestnik), Klein Anton, dr. Stare Josip, Šubic Ivan, Terček Fran, Velkovich Ivan. — Odsek za uboge: Župan Grasselli (načelnik), Klein Anton, Kunc Matija, Prosenec Josip, Zitterer di casa Cavachina vitez, Žitnik Jernej. — Policijski odsek: Dr. vitez Karol Bleiweis (načelnik), dr. Majaron Danilo (namestnik), Kunc M., Senekovič Andrej, Velkovich Ivan, Žagar Karol,

Žitnik Jernej. — Šolski odsek: Senekovič Andrej (načelnik), Šubic Ivan (namestnik), Tomšič Ivan, Valentinčič Ignacij, dr. vitez Karol Bleiweis, dr. Majaron Danilo, Pirc Gustav. — Odsek za olupšavo mesta: Ravnihar Fran (načelnik), Valentinčič Ignacij (namestnik), Dolenc Oroslov, Pirc Gustav, Šubic Ivan, Terček Fran, Zitterer di casa Cavachina Matija vitez.

— (Vojaško oskrbovalno skladišče in bolnica) v Ljubljani na Dunajski cesti bilo je včeraj v občinskem svetu Ljubljanskem zopet na dnevnem redu, kakor poročamo na drugem mestu. V tajni seji je potem občinski svet jednoglasno sklenil, da mestna občina c. in k. r. vojnemu eraru znova ponudi 180.000 gld. za napominani svet, in da se ta ponudba takoj odpošlje državnemu poslancu Ljubljanskega mesta, g. Kušarju, s prošnjo, naj o ponudbi nemudoma obvesti pristojne vladne kroge in s pomočjo svojih tovarišev skuša doseči obljubo, da se ugodno reši ponudba, od te obljube pa tudi stori zavisno svoje glasovanje za vladne predloge zastran Dunajskih prometnih naprav.

— (Podžupanom mesta Ljubljanskega) bil je v včerajšnji seji obč. sveta izvoljen znova gospod Vaso Petričič.

— („Indignacija“) je včeraj občinski svet Ljubljanski izrekel bivšemu obč. svetovalcu gospodu dru. V. Gregoriču zaradi fakičnih neresnic, katere je on na znanem shodu „Kat.-pol. društva“ trdil o mestnem gospodarstvu. Sprejel se je tudi predlog, da se ta sklep in ž njim g. dr. Gregorič ovekoveči v zapisniku seje. Več o tem jutri v poročilu.

— (Izjava za poslanca g. Spinčiča.) Češki dijaki poslali so poslancu Spinčiču povodom postopanja naučnega ministra proti njemu adresu, ki ima nad 700 podpisov. To je lep dokaz odločnosti češkega dijaštva in slovanske vzajemnosti.

— (Osobne vesti.) Vladni koncipist Anton Selka v Celovci imenovan je provizoričnim okrajnim komisarijem, konceptna praktikanta Rudolf vitez Förster in dr. Artur Trotter pa kot vladna koncipista pri politični upravi na Koroškem. — Poštni oficijal g. Alojzij Vavpotič, znan kot izborni umetnik na citrah, premeščen je iz Gradca v Solun. — Pravni praktikant pri okrajnem sodišči v Ribnici g. Matej Mračne imenovan je avskultantom za Kranjsko.

— (Za rajnega Antona Kneza) naročila je Šišenska čitalnica slovesno peto sv. mašo, ki bode v nedeljo dne 15. t. m. ob polu 10. uri na Šmarni gori. — Kakor se nam poroča, udeležili se je bodo tudi Šent-Vidčanje in mnogi drugi prijatelji blagega in rodoljubnega pokojnika.

— (Himen.) Na Vrhniki poročil se je včeraj g. Ivan Pirnat, c. kr. sodni pristav v Slovenski Bistrici, z gospodično Emo Moravčevo.

— (Ponarejeni petdesetaki.) Včeraj poročali smo, da je bil izdan v Ljubljani ponarejen petdesetak. Izdavalec ponarejenih denarjev oglasil se je tudi v trgovini g. Sokliča v Glediških ulicah, a gospa mu ni hotela menjati petdesetaka, boječ se, da je ponarejen, nego poslala k sosedu, ki je tudi ta petdesetak menjal in se šele pozneje prepričal, da je dobil falsifikat. Ta isti človek kupil je na to tudi na Starem trgu nekaj obleke in plačal s petdesetekom, trgovec g. Šušteršič pa je poslal bankovec k Mayerju, kjer so takoj spoznali, da je ponarejen ter obvestili policijo. Redarji prišli so nemudoma na lice mesta in prijeli čakačega Italijana in nekega sokrivca njegovega ter oba odvedli v zapor.

— (Sleparski „trgovec“.) Te dni prišel je mlad, precej eleganten gospod k neki trgovki z moko na Dunajski cesti v Ljubljani. Izbral je razne moke kakih 10 stotov ter naročil, naj se mu pošlje s poštnim povzetjem v Z. češ, da tu ima svojo trgovino. Pokazavši pismeni kuvert s firmo in izpolnivši železniški tovorni list hotel je oditi. Brskaje po svoji listnici, pravi prodajalki, da mu manjka za neko plačilo 30 gld., naj mu jih torej posodi in vračuna pri poštnem povzetju. Prodajalka dala mu je zahtevano vsoto, a že drugi dan dobila je iz Z. pismo, naj počaka nekaj dni in ne pošlje moke, ker trgovec mora odpotovati na Dunaj. Govori se, da je omenjeni trgovec prodajalko brčkone osleparil, kakor baje že prej nekatere osebe, ki niso bile oprezne in so se dale premamiti po nepoznanem človeku.

— (Lunin mrak.) Nocoj bode luna mrknila skoro popolnoma. Mrak se bode videl dobro v naših krajih in pričel se bode ob 10. uri 11 minut zvečer, končal pa ob 1. uri 37 minut zjutraj. Ob 11. uri 54 minut bode 19 dvajsetin lune zatemnelih.

— (Za cerkev na Rožniku) bode izdelal Ljubljanski kamnosek g. S. Toman po naročilu g. župnika o. Medica lepo novo kamenito prižnico. Staro podobo matere Božje, ki je bila prej v glavnem oltarju, kjer je zdaj krasna Šubičeva slika, postavili so v levi stranski oddelek cerkve. Dolblino, v kateri je stara podoba, okrasil je tukajšnji slikar g. Barovski prav ukusno.

— (Samomor.) V ponedeljek našli so hišnega posestnika Jakoba Dolinšeka iz Kamnika v gozdu obešenega. Pogrešali so ga že od 6. aprila. Bržkone si je sam končal življenje, ker se na truplu ni opazilo nikako poškodovanje.

— (Novo gasilno društvo.) Iz Fužin na Gorenjskem se nam piše: Dne 8. t. m. utanovalo se je pri nas gasilno društvo. To je za Fužine velikega pomena, ker so vse hiše brez izjeme z deskami krite. Volil se je ob enem začasnim načelnikom g. Avgust Maly, tajnikom g. Hausenbüchler in blagajnikom g. Josip Košir mlajši. Največ zasluge za ustanovitev tega prekornega društva si je stekel g. Gustav Weiss, tukajšnji župan in so drug tukajšnjih fužin, ki je podaril društvu izdatno svoto kot ustanovnik. Dalje gre čast gospodoma A. Maly-ju in Hausenbüchler-ju, koja se nista strašila truda, ter hodila od hiše do hiše, da sta nabirala društvu potrebnih udov in novcev.

— (Nesreča.) Iz Dolenje Vasi pri Ribnici poroča se nam: Danes zjutraj 7. t. m. šel je tukajšnji 40 let stari ravno na oklici stoječi neoženjeni delavec Janez Tekavec iz Dolenje Vasi v Gotenico. Imel je pri sebi dinamičnih patron, koje bi se imele rabiti pri popravljani ceste v Bärenheim. Po noči je bil novozapadli sneg vsa tla pobelil. V snegu zapazi Tekavec sledove medveda. Mogoče, da se revež že teh znamenj medvedovih jako zbal, ali pa da je v najbližji okolici čutil medveda — kajti nakrat vzame dinamično patrono v roke in jo zažge. Eksplozija patrone, predno jo je iz rok vrgel, — provzročila je na njem grozno nesrečo. Obe roki mu je do členkov odtrgalo in ga tudi po obrazu ranila. Reveža odvedli so v Dolenjo Vas, kjer mu je poklicani ranocelnik v prvo za silo rane obvezal, na kar so ga prepeljali v Ljubljano v deželno bolnico. Zopet žalosten dokaz, kako previdno naj se ravna s tako grozno stvarino!

— (Dolenjsko pevsko društvo) priredi svojim članom v soboto dne 14. majnika 1892 v prostorih „Narodnega doma“ v Rudolfovem pomladanski koncert pod vodstvom gosp. pevovodje V. Tučeka. Spored: 1. A. Nedvčd: „Veseli pastir“, mešani zbor. 2. Dr. A. Dvořak: „Da, jaz te zapustim!“ Dvospev, pojeta gospici Marija Pavlovič in Matilda Mechora. 3. G. Eisenhut: „Na Savi“. Valček za moški zbor. 4. F. S. Vilhar: „Nezakonska mati“. Sopran-solo, poje gospica Marija Pavlovič. 5. J. Gall: „Pomlad“. Triglasni ženski zbor. 6. G. Eisenhut: „Ustaj rode!“ Moški zbor. Točko 2., 4. in 5. spremlja na glasovirju iz prijaznosti gospod Ignacij Hladnik. Začetek ob 8. uri zvečer.

— (Strela v maji.) Pretekli petek treščilo je v poslopje posestnika Matije Zavreta v Ješevcu v Krškem okraji. Pogorelo je gospodarsko poslopje in je škode kakih 800 gld.

— (Višjega deželnega sodišča Graškega predsednik vitez Waser) nastopil je te dni dopust in se poslovil pri uradnikih višjega sodišča, a način, kako je slovo jemal, vzbudil je misel, katero beležijo tudi nemški listi, da pojde namreč gospod vitez Waser v pokoj. Dal Bog, da se ta vest vender že uresniči.

— (Umrli) je pretekli dni v Knittelfeldu nadštabni zdravnik dr. Jožef Sok, kateri je bival mnogo let v Ljubljani kot polkovni in štabni zdravnik in bil tu v širših krogih znan.

— (Posojilnica v Gornji Radgoni,) ki je bila osnovana nedavno in začela poslovati 15. februarja, ima 57 članov. Do konca aprila bilo je vložnih 6898 gld. 80 kr., posojil pa se je dalo za 4276 gld.

— (Koroške razmere.) Kakor poroča zadnji „Mir“, dobila sta šolska sveta v Šmihelu in v Kazazah prepoved, da ne smeta slovenski dopi-

sovati na okrajni šolski svet v Velikovecu. Jednako prepoved dobil je že prej šolski svet v Globasnici. Šolski načelnik v Kazazah niti ne zna nemški in vender ga hote siliti, da uraduje nemški. To je že vrhunec ravnopravnosti! Naredila se je pritožba na ministerstvo. Čas bi res bil, da se na odločen način naredi konec tako neznosnim odnošajem.

— (Podružnica sv. Cirila in Metoda za Libeliče in okolico) na Koroškem ima občni zbor v nedeljo 15. t. m. ob 1/4. uri popoldne v Libelih pri Čerabu z običajnim vspešnim.

— (Na Goriško gimnazijo) pride zopet za profesorja klasičnih jezikov bržkone trd Nemec, akopram je bilo mej prosilci tudi več Slovencev, ki pa neso našli milosti v očeh dež. šolskega sveta Goriškega in pa gospodov v Tržaški rumeni hiši. Nemških profesorjev je v Gorici že itak preveč, zdaj pa pride zopet na mesto pokojnemu Jenku — Nemec. Za vso gimnazijo je le jeden iz slovensčine izprašan profesor. To je zopet lep, dokaz — ravnopravnosti!

— (Cesarjeviča Rudolfa vilenica v Divači) bode se slovesno odprla v nedeljo 15. t. m. in bode svečano razsvetljena. Svirala bode v jami godba. Početek ob 4 1/2 uri popoldne, ustopnina 50 kr.

— (Konji v kavarni.) V petek zjutraj bili so v kavarni „Café Oriental“ v Trstu redki gostje. Ko je namreč tramvajski voz peljal po Via Sanità, zlomilo se je voje. Preplašena konja sta se odtrgala in jo udrla pri odprtih vratih naravnost v imenovano kavarano. Da so navzočni gostje prestrašeni se umaknili kolikor urno mogoče novo došliima gostoma, razume se. Na srečo ni bilo nezgode in odvedli so konja zopet k vozu, da nadaljujeta po tem izletu svoje navadno vsakdanje delo.

— („Slovensko učiteljsko društvo za Koperski okraj“) ima svoj redni občni zbor dne 19. t. m. ob 9. uri popoldne v Buzetu, kjer se bode proslavljal ob enem tudi tristoletni spomin rojstva Jana Amosa Komenskega in obhajala desetletnica obstanka društva. — Dnevni red: 1. Pozdrav došlih. 2. Ob rojstveni tristoletnici J. A. Komenskega. Možki zbor, dr. G. Ipavic. 3. Slavnostni govor v proslavo Komenskega, govori g. Kristislav Bogatec. 4. Prečitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 5. Poročilo predsednikovo. 6. Tajnikovo poročilo, letno in za minolo desetletje. 7. Blagajnikovo poročilo, letno in za minolo desetletje. 8. Volitev treh pregledovalcev računov. 9. O ustanovitvi društvenega fonda, oziroma slovenskega učiteljskega podpornega društva „Komensky“, v trajen spomin rojstvene tristoletnice poslednjega, poroča g. Karol Mahnič. 10. Volitev društvenega vodstva. 11. Morebitni predlogi. 12. Sklep, cesarska pesen in učiteljska himna. Z ozirom na to, da je letošnji redni občni zbor izvenredne važnosti in za nadaljno koristno in plodonosno društveno delovanje največjega pomena, vabi društveni odbor vse č. i. p. n. gg. društvenike s tem najuljudnejše in jim toplo priporoča, da se istega vsi, brez izjeme, udeležijo polnoštevilno. Dobrodošli so nam tudi, da, celo lepo jih prosimo, naj blagovolijo k zborovanju priti tudi drugi sosedni, slovenski in hrvaški, č. i. p. n. gg. tovariši učitelji in prijatelji društva, koji se za stvar zanimajo. To je želeli posebno radi tega, da se moremo potem tem izdatnejše mejsebojno bodriti in vzpodbujati k vztrajnemu, vsestranskemu, za obči blagor in prosveto prepotrebne delovanju, ter da naše društvo, jedino te vrste v Istri, tem vrednejše proslavi najženijalnega „učitelja narodov“ in „prvega pedagoga sveta“ in da tem lepše praznuje desetletnico svojega obstanka. Vsi pa, koji mislijo priti k zborovanju in udeležiti se potem skupnega obeda, blagovolijo naj to pravočasno, vsaj do 17. t. m., naznaniti gospoda Bernu Bekarju, nadučitelju v Buzetu, da bode mogel isti, kojemu je, po blagovoljnem dovoljenju, izročena skrb za obed, potrebno še za časa ukreniti. — Na svidenje torej v Buzetu! Živela učiteljska zavednost in vzajemnost! Za odbor „Slovenskega učiteljskega društva za Koperski okraj“: Miroslav Anžlovar, predsednik.

— (Prof. dr. V. Jagić) priobčil je v bolgarskih listih odprto pismo, v katerem protestuje proti očitaniu bolgarskega pisatelja Verkoviča, da je porabil in za svoje duševno delo izdal neki Verkovičev rokopis. Žalostno, da je prof. Jagić primoran braniti svojo čast pred napadi slovenskega pisatelja, a naši čitatelji bodo koj uganili, na kateri strani utegne biti pravica in resnica, ako jim povemo, da

je Verkovič ožigosan pred vsem svetom kot falsifikator narodnih pesmi bolgarskih, in da je bržkone iz sebičnih razlogov hotel uprizoriti škandal, kakor se je pred kratkim dogodil na Madjarskem.

Jutri „Jour-fixe“.

Književnost.

— „Vatrogasac“, prvi hrvatski ilustrirani strokovni časopis. Došla nam je prva številka tega novega lista, ki se predstavlja v prav lični obliki. Na 16 straneh podaje mnogo zanimivega strokovnega gradiva, statistični, izkaz vseh ognjegasnih društev hrvatskih in tri slike. Izbajal bode po jedenkrat na mesec na Trsata pri Reki in stane do konca leta 1 gld. 95 kr. Naj bi si ga naročila posebno vsa slovenska ognjegasna društva, temveč ker ima uredništvo tudi Slovencev mej svojimi člani in se obrača tudi do bratov Slovencev s slovenskim pozivom ter hoče ustrezati tudi njihovim potrebam. Tako bi bilo mogoče, da si ustvarijo hrvatska in slovenska društva skupni strokovni organ.

— „Narodne pjesme bosanske i hercegovačke junačke“. Knjigovez Marko Sešelj v Mostaru vabi na naročbo omenjene zbirke, katere bode obsezala okolu 30 tiskanih pol. Pesmi nabrala sta povestničar J. P. Jukič iz Banjaluke in slavni Omir Fra Grga Martić iz Hercegovine ter jih kot naslednika Kačićeva dala tiskati v Oseku. Zdaj namerava omenjeni knjigovez izdati nov natis teh pesmi, ki obsezajo 18.000 verzov v 50 pesmih. Predplačila (80 kr.) ali naročila (1 gld.) in 10 kr. poštarine pošiljajo se gori imenovanemu izdajatelju v Mostar.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 10. maja. Valutne predloge se bodo šele v ponedeljek predložile, ker se je zakasnil tisk nemškega in ogerskega teksta.

Zagreb 10. maja. Pripravlja se tu adresa na papeža, v kateri se prosi, da potrdi za Zagrebskega nadškofa nasvetovanega kanonika Vučetića. Posebno veliko je podpisanih plemenitajev in duhovnikov.

Budimpešta 10. maja. Škofovskie konference pričele se danes pod predsedstvom primasa Vaszarija.

Rim 10. maja. Kralj konferiral zjutraj z Rudinijem in vsprejel popoldne Brina. Giolitti sestavil bode novi kabinet.

Pariz 10. maja. Ministerski svet določil je naknadni kredit za odškodovanje posestnikom in najemnikom, ki so škodo trpeli po zadnjih dinamičnih atentatih. Udova in hči Verjeva dobila državno dosmrtno podporo.

London 11. maja. V „Times“ poroča se iz Aleksandrije, da sta nemški konzul in egiptska policija prijela ubeglega blagajnika Jägerja. Z njim je bila neka ženska. Ko so ga prijeli, hotel je vstreliti z revolverjem, a bil razorožen. Bil je vsak dan na borzi. Našli so mej prtljago večino poneverjene vsote v bančnih biljetih.

Razne vesti.

* (František Ondříček,) ki je — kakor smo poročali — nedavno koncertoval tako sijajno v Rimu, imenovan je častnim članom kraljevske glasbene akademije v Rimu. Kraljica italijanska poklonila mu je prekrasen prstan z briljanti.

* (Srbska kraljica Natalija — dramatična pisateljica.) Bivša srbska kraljica Natalija pripravlja gledališko igro „Mati“, ki se bode igrala na Francoskem. V tej igri se poteza za materinske pravice.

* (Lepa dedščina.) V Meranu umrl meščan Jurij Semor, rodod iz Kassla, zapustil je svoje imetje, znašajoče 2 milijona mark, svojemu rojstvenemu mestu.

* (Velika tatvina.) Na belgijski železniški progi ukradli so neznani tatovi veliko denarno vsoto, ki je dohajala iz Peterburga in je bila namenjena za Pariz.

* (Petstoletnico) praznovalo je dne 21. in 22. apr. učilišče v Ferari, katero je ustanovil l. 1392 mejni grof Albert I. Dvor v Ferari bil je v 15. in 16. stoletju središče cvetočega literarnega delovanja v Italiji, k čemur je mnogo pripomoglo tudi vseučilišče. Zdaj je število učencev jako pičlo, nekaj nad 200. Slavnost vršila se je sijajno in so bili navzočni odposlanci vseh italijanskih vseučilišč. Tudi dva nemška vseučilišča — Vratislavsko in Bero-linsko poslala sta zastopnike, ki so bili srčno vsprejeti.

Premovano l. 1891.
s častno diplomom in kr. trgovinskega ministerstva.

Prirodna Studenčna sol iz Marijanskih kopeli

(v praških in kristalizirano).

Dobljena iz najbogatejšega zdravilnega vrelca v Marijanskih kopelih, iz Ferdinandovega vrelca, po izhlapiju brez drugih primesi, in ima po analizi prof. dr. Ernesta Ludwiga v sebi najuplívnejše tvari slavnega tega zdravilnega vrelca ter upliva njemu analogno: lahko čistilno, kiseline uničuje, ugodno na prebavne organe, toliščbo odpravlja itd. (73-12)

Pristno samo v fiakonih ali v praških v kartonih, na katerih je natisnjena varnostna znamka.

Pastile iz Marijanskih kopeli

narejene iz naravne vrelčne soli iz Marijanskih kopeli — v originalnih škatljicah. Dobiva se v trgovinah z mineralnimi vodami, dišavami in v lekarnah.

Salz-Sud-Werk Marienbad (Böhmen).

„LJUBLJANSKI ZVON“

stoji

za vse leto 4 gld. 60 kr.; za pol leta
2 gld. 30 kr.; za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Družba sv. Cirila in Metoda

je prejela od 1. marca do 30. aprila t. l.:

I. od podružnic:		
Ponikve na Štajerskem	23	gld. — kr.
Ženska podružnica v Ormožu	100	„ — „
Pivka	63	„ — „
Cirkno na Goriškem	35	„ — „
Kostanjevica	11	„ — „
St. Jurij na Štajerskem	41	„ 22 „
Selica	21	„ 25 „
Moška Goriška	37	„ — „

II. od darovateljev:

Kmetška posojilnica na Vrhniki	20	„ — „
Posojilnica v Kamniku	5	„ — „
„ Postojini	10	„ — „
„ Ormožu	15	„ — „
„ Celovcu	5	„ — „
„ Vitanju	10	„ — „
„ Črnomlju	10	„ — „
„ Gorenjem gradu	5	„ — „
„ Šmibelju na Koroškem	5	„ — „
„ Črnu	5	„ — „
Bratno društvo v Nabrežini	2	20 „
Brezimenik	5	„ — „
V Tolmini nabrano	3	60 „
Od Mohorjanov v Kopru	1	40 „
Volilo Marije Hribarjeve	4	50 „
Gosp. Rebek izgnubljeno stavo	1	„ — „
Iz Gornjega grada pri igri	2	„ — „
Mlad Čeh nabral v hotelu „Metropole“ v Ljubljani	28	32 „
Delavsko bratno društvo v Idriji	5	26 „
V veseli družbi nabral g. Pezdevšek	2	60 „
Podpora Ljubljanskega mesta	250	„ — „
Gosp. M. Kokalj	—	50 „
Goriški bogoslovci za pirhe	100	„ — „
C. g. J. Zalokar, duhovnik v Ameriki	333	„ — „

V Ljubljani, dne 30. aprila 1892.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Tomo Zupan,
prvomestnik.

Dr. J. Vošnjak,
blagajnik.

Tuji:

10. maja.

Pri **Maličih**: Krejča, Pollak, Vary, Paschka, Hahn, Mück, Mayer, Kreidl, Essinger, Breslmayr, Carmine z Dunaja. — **Maleralla** iz Trsta. — **Neuman** iz Linca. — **Korošec** iz Tržica. — **Sauer** iz Velike Kaniže.

Pri **Stonu**: Svoboda, Pollak, Reichman, Ziwny, Gieringer z Dunaja. — **Gsell**, **Pietro**, **Nello**, **baron Wucherer** iz Trsta. — **Schick**, **Stampfl** iz Prage. — **Hajek** iz Grada.

Pri **južnem kolodvoru**: **Barnas** iz Pariza. — **Barnas** iz Gorice. — **Rohitschek** z Dunaja.

Pri **avstrijskem cesarju**: **Tavčar** iz Ljubljane. — **Pri bavarskem dvoru**: **Kn flo** iz Kranja. — **Hofman** z Dunaja.

Umrli so v Ljubljani:

9. maja: **Marija Perhne**, delavka, 44 let, Tesarske ulice št. 3, jetika. — **Alojzija Marija Frank**, paznikova žena, 52 let, Hrenove ulice št. 11, vodenica.

V deželni bolnici:

8. maja: **Pavla Bolte**, delavčeva hči, 3 leta, jetika.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
10. maja	7. zjutraj	733.4 mm.	9.8° C	brezv.	megla	2.20 mm.
	2. popol.	733.7 mm.	15.4° C	sl. svz.	dež.	
	9. zvečer	733.4 mm.	13.8° C	sl. zah.	obl.	dežja

Srednja temperatura 13.0°, za 0.0° nad normalno.

Dunajska borza

dné 11. maja t. l.

	včeraj	danes
Papirna renta	95.50	95.50
Srebrna renta	95.50	95.05
Zlata renta	111.25	111.45
5% marcna renta	101.25	101.35
Akcije narodne banke	988.50	990.50
Kreditne akcije	317.50	320.75
London	119.70	119.70
Srebro	—	—
Napol.	9.50 1/2	9.50
C. kr. cekini	5.64	5.64
Nemške marke	58.55	58.55
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	140 gld. 50 kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	184 „ 40 „
Ogerska zlata renta 4%	109	65 „
Ogerska papirna renta 5%	100	75 „
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	122 „ 25 „
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	117	„ — „
Kreditne srečke	100 gld.	186 „ 75 „
Rudolfove srečke	10	32 „ — „
Akcije anglo-avstr. banke	120	149 „ 25 „
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	241	50 „

Zahvala.

Za vsestransko izkazano presrečno sočutje povodom smrti moje ljubljene soproge, gospe

Marije Alojzije Frank roj. **Miani**

za mnogobrojno časteče spremstvo k poslednjemu počitku izrekan najiskrenejšo zahvalo; isto tako se zahvaljujem vsem onim, ki so mi v tužnem položaju izrazili svoje tolažilno sočutje.

Ljubljana, dne 11. maja 1892.

Andrej Frank

(525)

c. kr. sodni sluga.

Prodajalka

najraje z dežele, vsprejme se takoj za branjarjo na deželi pod dobrimi pogoji. Kje? pove iz prijaznosti upravnistvo „Slovenskega Naroda“. (487-5)

Trgovina z mešanim blagom

na dobrem prostoru in z razširjeno trgovino in zalogo daje se takoj v najem, oziroma se tudi posestvo pod ugodnimi pogoji proda. — Več pove iz prijaznosti upravnistvo „Slovenskega Naroda“. (511-2)

Nujno se iščejo:

farevška kuharica; kuharica za vse k ljudem brez otrok, 7 gld. plače, dobra hiša; več natakarije na račun; močna dekla za umivanje, 5 do 6 gld. — Več je izvedeti v posredovalnici služb in stanovanj **G. FLUX**, Breg št. 6. (522)

MAGGI JEVA zabela za juhe

dobiva se v izvrstni izbiri pri **Ivanu Luckmann-u.** (20-25)

Privatni komptoirist

z lepo pisavo, zmožen slovenskega in nemškega jezika, išče službe v kaki privatni pisarni. — Ponudbe se naj pošiljajo pod znamko **K. S.** upravnistvu „Slovenskega Naroda“. (512-3)

Vozne zvezke (Rundreise-billets)

najpripravnije in najcenejše vozne karte sedajnosti, veljavne za vsak vlak, letne karte, prirejanje posebnih vlakov priporoča (413-4)

Jos. Paulin v Ljubljani

mejnarodna potovalna pisarna, kjer je tudi o potovanju po celim svetu vse potrebno brezplačno pozvedeti. Za pismen odgovor naj se znamka priloži.

Jutri v četrtek dne 12. maja

ob 3. uri popoldne (556)

prijateljski shod

gostilničarjev in kavarnarjev

v gostilnici g. Antona Češnovar-ja v Kurji vasi št. 3.

Pri podpisanki dobé

(439-3)

dame

za nizke ceno pomoč in svet, kakor tudi za gotovi čas penzijo (popolno oskrbovanje).

Udova Emilija Nasko

zdravnikova hči, preskušena babica, Gospodske ulice št. 3, II. nadstropje.

Uhod in zvonec sta tudi v Židovskih ulicah št. 4.

Na najnovejši in najboljši način

umetno

(228-19)

zobe in zobovja

nastavlja brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije. — odstranjuje zobne bolečine z usmrtenjem živca

zobozdravnik A. Paichel, poleg čevljarkega mosu, v Köhler-jevi hiši, I. nadstr.

Malin na prodaj

v Zavrstniku pri Litiji, s tremi kamni in s stopami, v dobrem stanu, z lepo lego tik okrajne ceste; proda se iz proste roke. — Natančneje pove iz prijaznosti **Ivan Wakonigg**, trgovec v Šmartinu pri Litiji. (515-2)

COGNAC

naravnost s Francoskega pripe-ljan, najboljše stare vrste, v steklenicah à 3 gld. in v malih steklenicah à 1 gld. 75 kr.

Piccoli-jeva lekarna

„Pri angelju“

v Ljubljani, Dunajska cesta.

Vnanja naročila se proti povzetju svote točno izvršujejo. (59-8)

Brockhausov „Konverz. leksikon“

— 13. izdaja —

17 zvezkov, lepa vezbarina, dobro ohranjen, proda se pod ugodnimi pogoji. Več pove upravnistvo „Slov. Naroda“.

Zahvala in priporočilo.

Usojamo se naznanjati čestitim našim naročnikom najljubnejše, da smo po prijateljskem dogovoru razdružili konsorcij za instalacijo vodovodnih naprav. Zahvaljujoč se srčno za tako obile dokaze zaupanja, naznanjamo, da bode vsak izmed nas tudi na dalje izvrševal vodovodna instalacijska dela samostojno, ter prosimo, da se nas tudi za naprej počasti z dobrovoljno naklonjenostjo.

Z odličnim spoštovanjem

(527-1)

Srečko Nolli. Albin C. Achtschin. Jos. Stadler.

Krasni uzorci za zasebne kupce zastoj in frankovano.

Knjiga uzorcev za krojače nefrankovano.

Blago za obleke.

Peruvije in dosking za č. duhovščino, predpisano blago za o. kr. uradnikov uniforme, tudi za veterane, ognjegase, telovadce in za livreje, sukno za billarde in igralne mize, nevaljano sukno, tudi nepremočljivo, za lovske sukne, pralno blago, potne ogrinjače od gld. 4 do gld. 14 itd. — Kdor hoče imeti hvalovredno, pošteno, trdno, čisto volneno sukno, ne pa cenene onnje, kakor jih prodajajo kramarji od hiše do hiše in katere niso vredne, da se plača zanje krojaču za delo, obrne naj se do

Ivana Stikarofskega v Brno.

Permanentna zaloga sukna za več kakor 1/2 milijona gld.

Največja razpošiljalnica na kontinentu.

V svarilo! Svarim p. n. publiko pred tvrdkami, katere priporočajo „ostanke“, „coupons“ po 3-10 m dolge in takozvane „odrezke“ za salonske obleke. Sleparsivo se vidi že iz tega, da so ti odrezki jednako dolgi, kajti taki odrezki se sestavljajo iz nemodernih, pohabljenih in nerazprodavnih komadov. Ta zanikarna roba, katero kupijo te tvrdke iz druge in tretje roke, je vredna komaj tretjino svoje cene. Razpošiljam samo po povzetju, za več kakor 10 gld. frankovano. — Dopisovanje v nemškem, ogerskem, češkem, poljskem, italijanskem in francoskem jeziku. (235-18)

Dobiva se v vseh **specerijskih, delikates-**
prodajalnicah in konditorijah.

(506—2)

stavbinski moister in arhitekt.

(435-2)

(211-21)

11)

pr

Pozor!

! Najnižje cene!